

Täysistunto

Keskiviikko 8.4.2026 klo 14.00—15.59

9. Hallituksen esitys eduskunnalle pienten riita-asioiden menettelyä koskevaksi lainsäädännöksi

Hallituksen esitys HE 89/2025 vp
Valiokunnan mietintö LaVM 4/2026 vp

Toinen käsittely

Puhemies Jussi Halla-aho: Toiseen käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 9. asia. Nyt voidaan hyväksyä tai hylätä lakiehdotukset, joiden sisällöstä päätettiin ensimmäisessä käsittelyssä. — Edustaja Hänninen, olkaa hyvä.

Keskustelu

15.37 **Juha Hänninen kok:** Kiitos, arvoisa puhemies! Suomen oikeusjärjestelmän vahvuus on aina perustunut siihen, että jokainen kansalainen voi luottaa oikeuden saatavuuteen varallisuudesta tai asemasta riippumatta. Kun kansalainen tietää, että hänen riitansa voidaan käsitellä oikeudenmukaisesti ja kohtuullisin kustannuksin, vahvistuu samalla koko yhteiskuntamme turvallisuus ja vakaus. Nyt käsittelyssä oleva esitys pienten riita-asioiden menettelystä rakentaa tätä luottamusta. Sen avulla halutaan madaltaa kynnystä viedä erityisesti vuokrasuhteisiin liittyviä pieniä riitoja käräjäoikeuteen. Esitys on rajattu koskemaan asuinhuoneiston vuokrasuhteita, sillä asuminen on ihmisen perustarve ja siihen liittyvät riidat koskettavat usein kaikkein arkoimpia tarpeitamme: kotia, turvaa ja luottamusta. Lakivaliokunta on saanut tämän esityksen käsiteltävä huolellisesti. Siihen on tehty tarpeellisia muutoksia, jotta se voi nyt edetä täysistuntokäsittelyssä valmiiksi.

Arvoisa puhemies! Me tiedämme, että vuokra-asioihin liittyviä riitoja jää tänä päivänä viemättä tuomioistuimeen. Syynä on usein pelko kustannuksista, oikeusprosessin raskaudesta ja epävarmuudesta. Tämän esityksen tavoite on muuttaa tilannetta. Pienten riita-asioiden menettely on yksinkertaistettu, joustavampi ja kustannuksiltaan saavutettavampi. Se tuo oikeuden lähemmäksi tavallista ihmistä ja lisää luottamusta siihen, että myös pienemmissä asioissa oikeus toteutuu. Lisäksi, kun ihmiset kokevat, että riitoihin saa ratkaisun oikeusteitse, he sitoutuvat paremmin lakeihin ja sopimuksiin. Tämä vahvistaa yhteiskunnan eheyttä ja luo vakautta, joka heijastuu aina kansalaisten turvallisuudentunteeseen. Siksi haluamme parantaa oikeuden saatavuutta, nopeuttaa ja yksinkertaistaa oikeusmenettelyä, keventää kustannuksia ja vähentää oikeudenkäyntien pelkoa. Meidän velvollisuutemme on lainsäätäjänä varmistaa, että oikeus kuuluu kaikille, ei vain heille, joilla on varaa pitkiin ja kalliisiin prosesseihin. — Kiitoksia, arvoisa puhemies.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Rintamäki, poissa. — Edustaja Viitala, olkaa hyvä.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 32/2026 vp

15.40 **Juha Viitala sd:** Arvoisa herra puhemies! Suomessa on jo pitkään ollut tarve löytää kohtuullisempi tapa hakea oikeutta arjen riita-asioissa ja erityisesti vuokrariidoissa, joissa vastakkain voivat olla, ja melko useasti ovatkin, aivan tavalliset ihmiset. Hallituksen esitys pienten riita-asioiden menettelystä vastaa tähän tarpeeseen melko hyvin.

Liian moni vuokralainen tai vuokranantaja luopuu asiansa viemisestä oikeuteen, ei siksi, että se asia olisi vähäpätöinen, vaan siksi, koska riski on liian suuri. Nykyisin häviäjä voi joutua maksamaan vastapuolen kuluja useita tuhansia euroja, ja tämä on riski, jota moni ei uskalla ottaa. Nyt ehdotettu menettely rajaa kuluriskin enintään noin tuhanteen euroon. Se on iso askel kohti oikeuden saatavuutta, jonka tulee olla oikeus kaikille eikä vain varakkaille.

Uusi menettely tekee prosessista myös yksinkertaisemman ja nopeamman. Asia voidaan ratkaista pitkälti kirjallisesti, tai asianajaja ei ole välttämätön. Tuomari ohjaa prosessia aktiivisesti ja huolehtii siitä, että asia tulee riittävästi selvitettyksi. Samalla varmistetaan, että pienituloisilla on mahdollisuus oikeusapuun. Tämä on välttämätöntä, jotta oikeusturva toteutuu yhdenvertaisesti. Oikeuden saatavuus ei saa olla kiinni ihmisten maksumyksevyydestä.

Arvoisa puhemies! Tämä uudistus on oikeansuuntainen ja tarpeellinen, mutta se ei vielä yksistään ole riittävä. Soveltamisalan laajentaminen on keskeinen jatkokysymys. Nyt käsittelyssä olevan esityksen mukaisesti menettely tulee koskemaan lähinnä vuokrasuhteisiin liittyviä riitoja, mutta samankaltaista kevennettyä menettelyä tarvittaisiin myös kuluttajariidoissa ja muissa pienemmissä arjen kiistoissa. Kun kokemuksia on kertynyt, on perusteltua edetä laajentamiseen, ja tätä myös lakivaliokunta edellyttää mietinnössään.

Lakivaliokunta nostaa mietinnössään esiin kaksi huolta, joihin hallituksen olisi vastattava: tuomioistuinten resurssit ja digitalisaation vaikutukset. Jos kärjäoikeudet ovat jo nyt kuormittuneita, on vaarana, että uudistuksen tavoitteet oikeuden saannin nopeuttamiseksi eivät kuitenkaan toteudu. Ilman riittäviä resursseja emme voi taata nopeampaa käsittelyä, ja kun menettelyä digitaalisesti kehitetään, on pidettävä huolta siitä, että jokaisella on mahdollisuus asiointiin.

Arvoisa puhemies! Tämä hallituksen esitys madaltaa kynnystä hakea oikeutta ja auttaa tavallisia ihmisiä ratkaisemaan arkisia ongelmia kohtuullisin ehdoin. Kun oikeus on aidosti kaikkien ulottuvilla, yhteiskunnan luottamus ja oikeusvaltio vahvistuvat. — Kiitos.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Kurvinen poissa, edustaja Kaarisalo poissa. — Edustaja Niemi, olkaa hyvä.

15.43 **Veijo Niemi ps:** Arvoisa herra puhemies! Rikosasioiden ja eräiden riita-asioiden sovittelu siirretään tämmöiselle uudelle Oikeuspalveluvirastolle. Minun mielestäni tämä on todella hyvä muutos siinä mielessä, että kun itse aikanaan olin poliisihommissa, niin monta kertaa, kun esitti joillekin kahdelle osapuolelle jonkun riita-asian sovittelua, että sosiaaliväki hoitaa tätä tästä eteenpäin, aika usein tuli se, että ”en minä semmoiseen halua ryhtyä”. Minun mielestäni tämä selkeyttää nyt niin, että kun on kyseessä sitten rikosasia tai riita-asia ja selvittelyporukka on oikeusnimikkeellä alkava virasto, joka hoitaa näitä asioita, niin tämä varmasti luo kansalaiselle semmoista turvallisuudentunnetta, että hänen asiansa on nyt oikealla instanssilla hoidossa. — Kiitos.

Keskustelu päättyi.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 32/2026 vp

Eduskunta hyväksyi ensimmäisessä käsittelyssä sisällöltään päätetyt, hallituksen esitykseen HE 89/2025 vp sisältyvät 1.—6. lakiehdotuksen. Eduskunta hyväksyi valiokunnan mietinnössä ehdotetun uuden, 7. lakiehdotuksen. Lakiehdotusten toinen käsittely päättyi. Eduskunta hyväksyi mietintöön sisältyvät lausumaehdotukset. Asian käsittely päättyi.